

Huiszwaluwtilen in Nederland 2021-2022

Hans Willemsen, Will van Berkel & Gert Ottens

Huiszwaluwtil bij biologisch onderzoeksstation 'De Herdershut' van de Rijksuniversiteit Groningen op Schiermonnikoog. Mooi om te zien dat de bouw c.q. vormgeving van deze huiszwaluwtil is aangepast aan de landschappelijke omgeving.

Al eeuwen lang leven huiszwaluwen samen met mensen. De terugkeer van zwaluwen is elk jaar de boodschap van de nieuwe lente. De meeste Nederlanders hebben daarom een positieve houding jegens zwaluwen. Hoewel op kleine schaal ook verstoring plaats vindt, trekken veel mensen zich het lot van zwaluwen aan en bieden nestplaatsen aan, zoals kunstnesten of huiszwaluwtilen. In Nederland staan momenteel 282 huiszwaluwtilen, hiervan zijn 66 (23,4%) bewoond door huiszwaluwen (januari 2023).

1. Wat is een huiszwaluwtil?

Een huiszwaluwtil is simpel gezegd een dak op een paal om nestgelegenheid te bieden aan huiszwaluwen. Net zoals er in ons land nestpalen bestaan voor ooievaars, nestvlotjes voor sterns, broedwanden voor ijsvogels en nestkasten voor mezen, uilen en nog veel meer vogelsoorten. Een huiszwaluwtil is dus een soort nestkast voor huiszwaluwen. Het idee is ooit geïmporteerd uit Duitsland. O.a. ook in Zwitserland, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk staan huiszwaluwtilen.

Deze til op Landgoed Herickhave (nabij Fleringen in Overijssel) was in de trektijd al meteen in trek bij huiszwaluwen.

2. Snelle groei, langzaam succes

De eerste huiszwaluwtil in Nederland werd geplaatst in 2008 in Biddinghuizen (gemeente Dronten, Flevoland) en werd direct in het eerste voorjaar in gebruik genomen door huiszwaluwen. Het succes genereerde een explosieve groei van het aantal huiszwaluwtilen in ons land. Precies 10 jaar later, werd in ons land de 200^e huiszwaluwtil geplaatst. Inmiddels staat de teller op 282. Ook de inzet, het enthousiasme en doorzettingsvermogen van de gepassioneerde vrijwilligers voor de huiszwaluw, is het succes van het groeiend aantal huiszwaluwtilen.

Lang niet alle huiszwaluwtilen zijn echter daadwerkelijk door huiszwaluwen in gebruik genomen. Aanvankelijk was de bezetting ook laag, maar het groeit elk jaar met een aantal procent. Inmiddels zijn 66 van de 282 huiszwaluwtilen bewoond door huiszwaluwen. Het bezettingspercentage van de Nederlandse huiszwaluwtilen groeide van 2,8% in 2010 naar 23,4% in 2022. Dit fenomeen van langzame groei is ook bekend uit het buitenland.

3. Meten is weten

Na het succes van de eerste huiszwaluwtil in Biddinghuizen ontstond er enige scepsis over het nut ervan, van wege het aanvankelijk relatief geringe succes van alle nieuwe (dure) tillen. Van alle huiszwaluwtilen proberen gedreven vrijwilligers bij te houden of deze daadwerkelijk door huiszwaluwen worden bewoond. Bij huiszwaluwtilen die in gebruik zijn genomen door huiszwaluwen, is dat doorgaans geen probleem, want dat is leuk om te doen. Bij de tillen die niet in gebruik zijn, blijken mensen duidelijk minder betrokken. Begin 2023 waren van 30 tillen (10,6%) helaas geen gegevens over het gebruik bekend. In de berekening van het bezettingspercentage zijn deze desalniettemin meegenomen als 0. Dat is eigenlijk jammer want een zo geheten 'harde nul' is statistisch natuurlijk betrouwbaarder dan 'geen gegevens'. Van één van de tillen in Dronten waren de eerste drie jaar sinds de plaatsing in 2017 geen gegevens bekend, toch bleek in 2020 dat de til bewoond is door huiszwaluwen. Mogelijk is het Nederlandse bezettingspercentage van huiszwaluwtilen dus iets hoger dan de eerder genoemde 23,4%. Overigens zijn niet alle bewoonde tillen onafgebroken in gebruik. Het is bekend dat de aantallen van de huiszwaluw lokaal sterk variëren en zo doende kan het aantal huiszwaluwkolonies sterk schommelen. Bij de berekening van het bezettingspercentage wordt elk jaar alleen het aantal huiszwaluwtilen meegenomen dat in het desbetreffende jaar daadwerkelijk bewoond wordt. De monitoringsinspanning leverde inmiddels een mooie tijdreeks op, die ons inzicht verschaft in nut en noodzaak van de huiszwaluwtil.

4. Nieuwe analyse succesfactoren huiszwaluwtilen

In 2018 heeft een onderzoek plaats gevonden naar de succesfactoren van huiszwaluwtilen in Nederland in de periode 2009-2015 (van den Bremer et al. 2019). Hieruit bleek dat de achterliggende reden voor het plaatsen van een huiszwaluwtil een belangrijke verklarende rol speelt bij het al dan niet bezet raken van een til.

Wanneer de til werd geplaatst ter vervanging van de oorspronkelijke nestlocatie in de nabije omgeving, omdat die was verdwenen of onbereikbaar was gemaakt, was de kans op bezetting groter dan wanneer de til als aanvullende nestlocatie werd aangeboden.

Ook grondsoort leek een rol te spelen: tillen geplaatst op zandgrond hadden een hogere kans op bezetting dan tillen op kleigrond. De leeftijd van de til, met andere woorden het aantal jaren dat was verstreken nadat de til was geplaatst, had geen significant verklarend effect op de bezetting, ondanks dat de veldindruk bestond dat dit wel een rol kan spelen.

Inmiddels heeft Vogelbescherming Nederland de beschikking over een bestand waarin de bezetting van huiszwaluwtilen in de periode 2009-2021 is gedocumenteerd; er zijn dus zes extra jaren aan de dataset toegevoegd (2022 was ten tijde van deze analyse nog niet beschikbaar). De tillen zijn tussen 2009 en 2015 gemonitord door Wilfried de Jong en Will van Berkel, en daarna door Hans Willemsen, de gehele periode in samenwerking met Vogelbescherming. Het aantal huiszwaluwtilen in Nederland is sinds de eerste geplaatste til in 2008 toegenomen naar 141 tillen in 2015 en 275 tillen in 2021 (en dus naar 292 in 2022). Sinds de vorige analyse in 2015 zijn er dus ruim 130 tillen bijgeplaatst, bijna een verdubbeling. Vogelbescherming heeft aan Sovon gevraagd om een nieuwe evaluatie te maken van de succesfactoren van huiszwaluwtilen, gebruik makend van de data verzameld t/m 2021 (van den Bremer & van Turnhout 2023), waarvan hier een samenvatting.

Huiszwaluwtil bij fort Uitermeer (Weesp, Noord-Holland), meteen na plaatsing.

Werkwijze

Onderzocht is o.a. in hoeverre grondsoort, de motivatie voor het plaatsen van een til (extra of compensatie) en/of het aantal jaren dat de til reeds aanwezig was van invloed zijn op de kans of een til bezet raakt of niet. Bij grondsoort is gezien het geringe aantal tillen op veen uitsluitend naar zand en klei gekeken. De gegevens van 248 tillen waren geschikt voor analyse. De motivatie voor het plaatsen van de til kon voor 175 tillen worden achterhaald.

Resultaten

De kans dat een huiszwaluwtil wordt bezet is op zand (gemiddeld 27%) niet significant hoger dan op klei (21%). Naarmate een huiszwaluwtil langer staat lijkt de kans op bezetting wel wat groter te worden (vooral op klei), maar ook dit effect is niet statistisch significant. Wanneer motivatie aan dit model wordt toegevoegd, nu dus op basis van een kleinere steekproef van tillen waarvoor deze informatie beschikbaar was, dan blijkt dit wel een sterk significant effect te hebben op de bezettingskans. Wanneer een huiszwaluwtil als compensatiemaatregel is geplaatst, en de oorspronkelijke nestlocatie dus is verdwenen of onbereikbaar is gemaakt, dan is de kans op bezetting gemiddeld 66%. Bij tillen die als extra maatregel zijn geplaatst is de kans op bezetting slechts 17%.

Conclusie en discussie

Op basis van de analyse van de bezetting van 248 huiszwaluwtilen in Nederland in de periode 2009-2021 blijkt dat de motivatie voor de plaatsing de belangrijkste onderzochte factor is voor succesvolle bezetting: het plaatsen van een huiszwaluwtil is zinvol op of nabij locaties waar de oorspronkelijke nestlocatie is verdwenen of ontoegankelijk is gemaakt. Het aantal jaren dat een til reeds aanwezig is of de grondsoort lijkt hier geen (duidelijke) rol in te spelen. Met ruim 130 extra tillen ten opzichte van de vorige analyse is er sprake van bijna een verdubbeling van de steekproef, waarmee de uitkomsten van de analyse robuuster zijn geworden. Bovendien zijn de tillen uit de eerste studie inmiddels meer jaren onderzocht. Bij een huiszwaluwtil die ter compensatie is geplaatst is de kans op bezetting met 66% aanzienlijk. Uit de bijna vier keer lagere bezettingskans van de als 'extra' geplaatste tillen blijkt het nog lastig om huiszwaluwtilen als succesvolle aanvullende maatregel in te zetten. Het succes van de extra tillen zal waarschijnlijk afhangen van de beperkende factor ter plaatse: het aanbod aan geschikte nestplaatsen, de beschikbaarheid van bouw materiaal of het voedselaanbod.

Het continueren van de monitoring van bezetting van tillen in de toekomst is ongetwijfeld waardevol, zeker als naar aanvullende succesfactoren gekeken zou kunnen worden, bv. al dan niet gebruiken van lokgeluiden of het type til.

Het ligt daarom voor de hand om de tillenbeheerders te vragen om hun gegevens onder te brengen in het Meetnet Kolonievogels van Sovon, waarin de aantallen per til van jaar op jaar kunnen worden doorgegeven. Ze dragen op die manier bij aan het monitoring van de landelijke populatie Huiszwaluwen. Dit zal mogelijk dus nog een vervolg krijgen. Want onderzoek is nodig voor blijvend succes.

Overzicht van bekende huiszwaluwentillen

In het bijgesloten overzicht staan alle bij ons bekende huiszwaluwentillen . Daarbij is voor elke til het jaar van plaatsing, het jaar van ingebruikname vermeld en of en wanneer de til bezet was in 2021 en/of 2022. Als u huiszwaluwentillen kent die nog niet in dit overzicht staan of als u ontbrekende gegevens heeft, wij horen het graag! De huiszwaluw en wij zijn u hiervoor zeer erkentelijk.

Deze til in het Brabantse Moergestel werd uitgebreid met meerdere kunstnestjes.

Dankwoord

Een woord van dank gaat tenslotte natuurlijk ook uit naar alle 'tillenbeheerders' en contactpersonen die ons van informatie voorzagen ten aanzien van 'hun' huiszwaluwtil. Zonder hun tijd en moeite was dit verslag niet mogelijk geweest. Dank daarvoor!

Literatuur

Van den Bremer et al. 2019. Wat bepaalt het succes van huiszwaluwtilen? *De Levende Natuur* 120: 5-10.

Van den Bremer et al. 2020. Broedprestaties van Nederlandse Huiszwaluwen. *Limosa* 9: 34-44.

Van den Bremer & van Turnhout 2023. Analyse succesfactoren huiszwaluwtilen. *Sovon-notitie* 2023/30.

Bijlage: Overzicht van bekende huiszwaluwentillen

Voor elke til het jaar van plaatsing en het jaar van ingebruikname vermeld, en of en wanneer de til bezet was in 2021 en/of 2022:

tilnr.	plaats	prov.	locatie	geplaatst	20 22		20 21	
					bezette tillen	aantal tillen	bezette tillen	aantal tillen
1	Groningen 1	GR	Stadstuincomplex	sep-09	0	1	0	1
2	Groningen 2	GR	Stuurboordswalvijver	feb-11	0	1	0	1
3	Groningen 3	GR	Zadelpad, Beijum	mrt-11	gg	1	0	1
4	Groningen 4	GR	Prof. Uilkensweg	mrt-11	gg	1	0	1
5	Midwolda	GR	Hoofdweg 22	mrt-11	gg	1	gg	1
6	Bedum	GR	Ellerhuizen 7	apr-11	0	1	0	1
7	Zuidwolde	GR	Groningerweg	jun-17	0	1	0	1
8	Uithuizen	GR	Middenweg 2	mei-11	gg	1	gg	1
9	Stadskanaal	GR	Sportparklaan	jul-14	gg	1	gg	1
211	Loppersum	GR	Tichelwerk 6	mrt-18	1	1	1	1
233	Groningen	GR	Noorderhoogebrug	mei-20	1	1	1	1
253	Zoutkamp	GR	Strandweg	okt-20	1	1	1	1
254	Lauwersoog	GR	bij Havenkantoor	2013	gg	1	gg	1
10	Balk 1	FR	Jachthaven Lutsmond	apr-09	0	0	0	0
11	Hindeloopen 1	FR	langs Stadsweide	apr-09	1	1	1	1
12	Hindeloopen 2	FR	langs Stadsweide	apr-09	1	1	1	1
13	Hindeloopen 3	FR	langs Stadsweide	apr-09	1	1	1	1
14	Joure	FR	De Swel	apr-09	1	1	1	1
15	Sondel 1	FR	Swaaiगत	feb-10	1	1	1	1
16	Hindeloopen 4	FR	Meenscharsweg 26	mrt-10	1	1	1	1
17	Hallum	FR	Singel 10	apr-10	0	1	0	1
18	Balk 2	FR	Wilhelminastraat	apr-10	0	1	0	1
19	Hindeloopen 5	FR	Meenscharsweg 6	sep-10	1	1	1	1
20	Leeuwarden 1	FR	Nijlansdijk 229	apr-11	0	1	0	1
21	Surhuisterveen	FR	Boskbei	mrt-11	1	1	1	1
22	Opeinde	FR	Wijtze Brandsmaloeane	mrt-11	0	1	0	1
23	Sneek 1	FR	De Strikel	apr-11	0	1	0	1
24	Sneek 2	FR	Lauwers/Vlietstroom	apr-11	0	1	0	1
25	Sneek 3	FR	Rasterhoffpark	sep-11	0	1	0	1
26	Jubbega	FR	Leidijk 22	apr-12	0	1	gg	1
27	Drachtstercompagnie	FR	de Faert/de Wiksel	jul-12	1	1	1	1
28	Eastermar	FR	bij Jachthaven	mrt-13	1	1	1	1
29b	Leeuwarden 2	FR	Pieter Sipmawei	apr-13	0	0	0	0
29	Leeuwarden 2	FR	De Skieding	okt-17	0	1	0	1
30	Heeg	FR	Heempark	apr-13	0	1	0	1
31	Drachten	FR	Nijtap	mei-13	0	1	0	1
32	Wommels	FR	De Ljurk	mrt-15	1	1	1	1
33	Leeuwarden 3	FR	Nieuwe Hollanderdijk 63	apr-15	0	1	0	1
34	Scharnegoutum	FR	de Flaeren	okt-15	0	1	0	1
35	Boyl	FR	de Brink	mrt-16	gg	1	0	1
212	Rottevalle	FR	Master Keuningwei 1-3	feb-17	1	1	1	1
213	Grou	FR	Mr. P.J. Troelstraweg/Middelline	mrt-17	0	1	0	1
224	Balk 3	FR	Bungalowpark De Markant	apr-19	1	1	1	1
234	Lippenhuizen 1	FR	Bukenhage 15	mrt-20	1	1	0	1
235	Lippenhuizen 2	FR	Driesprong Boerestreek-De Buorren	mrt-20	0	1	0	1
240	Lippenhuizen 3	FR	Bukenhage 2B	jun-20	0	1	0	1
247	Wijckel	FR	Lijnbaen 13	mei-21	0	1	0	1
265	Bolsward	FR	De Kries 2	apr-22	0	1		

274	Schiermonnikoog	FR	Heereweg 10	aug-22	0	0		
277	Tjerkgaast	FR		apr-22	1	1		
278	Sleat	FR		apr-22	0	1		
279	Sondel 2	FR	Delbuursterweg	apr-22	1	1		
280	Sondel 3	FR	Jac. Boomsmastraat	apr-22	0	1		
281	Sondel 4	FR	Sondelerdijk	apr-22	1	1		
282	Harich	FR		apr-22	1	1		
36b	Hoogeveen	DR	Krakeel voorheen Hoogeveense Vaart	jul-09	0	0	0	0
36	Hoogeveen	DR	Sterrenpark	apr-18	0	1	0	1
37	Meppel 1	DR	Garstenweg	aug-09	0	1	0	1
38	Meppel 2	DR	Eekhorstweg	aug-09	0	1	0	1
39	Meppel 3	DR	Oosterbroekenweg	aug-09	0	1	0	1
40	Assen 1	DR	Baggelhuizerplas	sep-09	0	1	0	1
41	Assen 2	DR	woonwijk Kloosterveen	sep-09	0	1	0	1
42	Assen 3	DR	woonwijk Marsdijk	sep-09	0	1	0	1
43	Assen Faunaflat	DR	Witterstraat	nov-10	0	1	0	1
44	Uffelte 1	DR	Schoolstraat 11	feb-11	0	1	0	1
45	Havelte	DR	Klaproosweg	feb-11	1	1	1	1
46b	Diever	DR	Raadhuislaan 1, verplaatst naar Havelte 2	feb-11	0	0	0	0
46	Havelte 2	DR	Van Helomaweg 16	apr-16	1	1	1	1
47	Uffelte 2	DR	Dorpsstraat	mrt-11	1	1	1	1
48	Zuidwolde	DR	Looizand 28	apr-12	gg	1	0	1
49	Echten	DR	Westerbergen	mei-12	1	1	1	1
50	Assen 4	DR	Griekenlandlaan 28	feb-13	0	1	0	1
51	Peize	DR	Lange Streeken	okt-13	1	1	1	1
52	Dalerpeel	DR	Ijsbaan	nov-13	0	1	0	1
229	Hoogeveen 2	DR	Zuiderpark	mrt-19	0	1	0	1
53	Rossum	OV	Everlostraat	2004	0	1	0	1
54	Wijhe	OV	Omloop/Raalterweg	sep-10	0	1	0	1
55	Hardenberg	OV	Park Kruserbrink	apr-11	0	1	0	1
56	IJsselmuiden	OV	Touwslagerslaantje 1	apr-11	0	1	0	1
57	Bornerbroek	OV	langs A35	mrt-12	0	1	gg	1
58	IJhorst	OV	Kerkweg 10	jun-12	1	1	gg	1
59	Kampen	OV	Het Onderdijks	mrt-14	0	1	0	1
60	Groenlo	OV	Vesting faunaflat	jun-15	0	1	0	1
61	Olst	OV	Infocentrum IJssel Den Nul	okt-15	0	1	0	1
62	Geesteren	OV	Langeveenseweg 127	mrt-17	1	1	1	1
63	Zwolle 1	OV	Schellerpark 101	nov-16	0	1	0	1
64	Zwolle 2	OV	van 't Hoffpad 1	?-16	0	1	0	1
65	Deventer 1	OV	De Ulebelt	mrt-16	0	1	0	1
66	Deventer 2	OV	Zandweerd	sep-17	0	1	0	1
67	Deventer 3	OV	Zuiveringsinst. Rol. Holstlaan	okt-17	0	1	0	1
214	Deventer 4	OV	Lange Zandstraat	okt-16	0	1	0	1
68	Wilp/Buddezand	OV	Buddezand	okt-17	0	1	0	1
69	Reutum (Fleringen)	OV	Haarlefertsweg 40	apr-18	1	1	1	1
236	Dalfsen	OV	buitengebied Bellingeweer (geen adres)	mrt-20	0	1	0	1
242	Fleringen	OV	Landgoed Herinckhave, Herinckhaveweg 4	okt-20	1	1	0	1
266	Rijssen	OV	Elzenerbeek bij Akkerdijk	mei-22	0	1		
252	Enter	OV	Werfstraat (langs de Boven Regge)	nov-21	1	1	0	0
272	Steenwijk 1	OV	kruising Adm. De Ruijterweg / Verlaatseweg	jun-20	1	1		
273	Steenwijk 2	OV	kruising Adm. De Ruijterweg / Verlaatseweg	jun-20	1	1		
283	St. Jans klooster 1	OV	Van Iselmudenstraat	mrt-21	gg	1	gg	1
284	St. Jans klooster 2	OV	de Omloop	mrt-21	gg	1	gg	1
285	St. Jans klooster 3	OV	Evenemententerrein Monnikenweg	mrt-21	gg	1	gg	1
286	St. Jans klooster 4	OV	Kloosterweg (terrein Vitens)	mrt-21	gg	1	gg	1
287	Kampen 2	OV	Flevoweg 90	?-20	gg	1	gg	1
288	Kampen 3	OV	Flevoweg 90	?-20	gg	1	gg	1
289	Kampen 4	OV	Flevoweg 90	?-21	gg	1	gg	1

70	Sinderen	GE	Toldijk 11	apr-12	0	1	0	1
71	Boven-Leeuwen	GE	Park Groenewoud	jun-12	gg	1	0	1
72	Brummen 1	GE	Meengatstraat	okt-12	1	1	1	1
73	Otterlo	GE	Molenweg	mrt-13	gg	1	gg	1
74b	Brummen 2	GE	Cortenoever 1	mei-15	0	0	0	0
74	Voorst	GE	Voorsterklei 1	aug-15	0	1	gg	1
75	Culemborg	GE	Rietveldseweg 26	mei-15	gg	1	gg	1
76	Voorst	GE	Voorsterklei 2	aug-15	1	1	gg	1
204	Voorst	GE	Voorsterklei 3	aug-15	0	1	gg	1
77	Tiel	GE	Grotebrugse Grintweg-Oost 9	apr-14	0	1	0	1
78	Lent	GE	Pastoor van Laakstraat 6a	apr-17	0	1	0	1
79	Gendt	GE	Molenstraat 1a	apr-17	0	1	0	1
206	Nijkerk 1	GE	Hulckesteijn 3	okt-16	0	1	0	1
221	Nijkerk 2	GE	bij sluis Randmeer	sep-17	0	0	0	0
215	Veessen	GE	Ijsseldijk 3	mei-15	0	1	0	1
220	Gendringen	GE	Uiftseweg 4b	mrt-19	0	1	0	1
228	Apeldoorn	GE	nabij Van Isendoornlaan 178	mei-18	0	1	0	1
237	Kootwijk	GE	Kerkendelweg	mrt-20	0	1	0	1
243	Nijkerk 3	GE	terrein van Vitens Bunschoterweg	jan-20	0	1	0	1
251	Hall	GE	in de buurt van Hallseweg 105	feb-21	1	1	1	1
80	Biddinghuizen 1	FL	Weidehof	jun-08	1	1	0	1
81b	Biddinghuizen 2	FL	Fruithof, verplaatst	jun-08	0	0	0	0
81	Biddinghuizen 2	FL	Noaberpark	dec-13	1	1	1	1
82	Swifterbant	FL	Bambihof	sep-09	0	1	0	1
83b	Dronten 1	FL	Stuurboord (De Zuid), verplaatst	dec-09	0	0	0	0
83	Dronten 1	FL	Gildemeestersdreef (speeleiland)	mrt-17	1	1	1	1
84	Dronten 2	FL	De Oost, Het Spectrum	dec-09	0	1	0	1
85	Almere	FL	De Kempphaan	okt-10	0	1	0	1
86	Ketelhaven	FL	Ketelweg-Lindenlaan	apr-11	0	1	0	1
87	Almere-Haven	FL	Hoekwierde 102	apr-16	0	1	0	1
218	Ens	FL	Waterkant	apr-15	0	1	0	1
88b	Soestdijk 1	UT	Korte Brinkweg	okt-09	0	0	0	0
88	Soest	UT	Hilhorstweg		0	1	0	1
89	Baarn	UT	Naast gemaal Zendert	apr-10	0	1	0	1
90	Benschop	UT	Benedeneind NZ	mrt-11	0	1	0	1
91	Harmelen	UT	Haanwijk	mrt-11	0	1	0	1
92	Soest-Zuid	UT	De Paardenkamp	sep-11	0	1	0	1
93	Soestdijk 2	UT	Jachthuislaan	mrt-12	1	1	1	1
94	Woudenberg 1	UT	Ekris 38	apr-12	0	1	0	1
95	Woudenberg 2	UT	Magnoliasingel	jun-12	0	1	0	1
96	Haarzuilens	UT	Weth. De Greeflaan 11a	apr-13	0	1	0	1
97	Soest	UT	A.P. Hilhorstweg	mei-12	0	0	0	0
205	Kockengen	UT	Wagendijk	sep-18	0	1	0	1
245	Soest	UT	Veenpad	apr-20	0	1	0	1
225	Kockengen 2	UT	Laag-Nieuwkoop 36	mrt-20	0	1	0	1
98	Huizen 1	NH	Zomerkade	apr-10	0	1	0	1
99	Heerhugowaard 1	NH	Oregano	mrt-11	0	1	0	1
100	Huizen 2	NH	Oude Haven	mrt-12	1	1	1	1
101	Huizen 3	NH	RWZI IJsselmeerstraat	mrt-12	1	1	1	1
102	De Kwakel	NH	Drechtdijk 125	apr-13	0	1	0	1
103	Den Helder	NH	de Helderse Vallei	jun-13	0	1	0	1
104	Andijk	NH	Horn 6	jan-18	0	1	0	1
105	Amstelveen 1	NH	Bankrasweg	sep-13	0	1	0	1
106	Aalsmeer 1	NH	Faunaflat Oosteinderweg	apr-14	0	1	0	1
107	Aalsmeer 2	NH	Faunaflat Oosteinderweg	apr-14	0	1	0	1
108	Aalsmeer 3	NH	Faunaflat Oosteinderweg	apr-14	0	1	0	1
109	Heerhugowaard 2	NH	Harlingerstraat	okt-14	0	1	0	1
110	Purmerend 1	NH	Kwadijkerweg t.o. Purmerdijk 12	jul-15	gg	1	1	1

111	Purmerend 2	NH	bij Westerweg 69	jul-15	gg	1	0	1
112	Blokker	NH	Westerblokker 132A	nov-16	0	1	0	1
113	Koedijk	NH	Nauertogt (volkstuinten)	okt-15	0	1	0	1
114	Velsen-Zuid	NH	Genieweg 46	dec-16	0	1	0	1
115	Haarlem 1	NH	Poelpoldervreugde, Boerhavelaan 70	dec-16	0	1	0	1
116	Haarlem 2	NH	Kortenaerstraat 20	dec-16	0	1	0	1
117	Haarlem 3	NH	Van Oosten de Bruijnstraat 64	mrt-17	0	1	0	1
118	Haarlem 4	NH	Poelbroektuin, Vijfhuizen 2a	mrt-18	0	1	0	1
119	Haarlem 5	NH	Corn. Westendorptuin, Van Dortstraat 34	dec-16	0	1	0	1
120	Haarlem 6	NH	Vogelospitaal, Vergierdeweg 292	apr-17	0	1	0	1
208	Alkmaar-Oudorp	NH	Molenkade(volkstuinen)	okt-15	0	1	0	1
219	Enkhuizen	NH	Westeinde 124	apr-18	0	1	0	1
222	Amstelveen 2	NH	Ringdijk Bovenkerkerpolder 10a	apr-19	0	1	0	1
248	Weesp	NH	Uitermeer 3	feb-21	0	1	0	1
261	Hoogkarspel	NH	Zanglijster 15	aug-21	0	1	0	0
121	Rotterdam	ZH	De Blijde Wei	feb-10	0	1	0	1
122	Zoetermeer	ZH	de Weidemolen	feb-10	0	1	0	1
123b	Molenaarsgraaf	ZH	Kweldamweg	mrt-11	0	0	0	0
124	Bergambacht 1	ZH	Lekweidepark	mrt-12	0	1	0	1
125	Lekkerkerk	ZH	Tiendweg Oost	mrt-12	0	1	0	1
126	Delfgauw 1	ZH	Bieslandseweg 1	sep-12	0	1	0	1
127	Bergambacht 2	ZH	Secr. Schipperstraat	okt-12	0	1	0	1
128b	Delfgauw 2	ZH	Noordeindseweg	apr-13	0	0	0	0
128	Delfgauw 2	ZH	Bieslandseweg 1	mrt-18	0	1	0	1
129	Streefkerk 1	ZH	Nieuwe Veer 44	apr-13	1	1	1	1
232	Streefkerk 2	ZH	Nieuwe Veer 45a	apr-13	1	1	1	1
130	Bergambacht 3	ZH	Gemaal Lekdijk West	aug-13	0	1	0	1
131	Ouderkerk a/d IJssel	ZH	Schaapjeszijde	apr-14	0	1	0	1
132	Gouderak	ZH	particulier	okt-13	0	1	0	1
133	Oestgeest	ZH	Willem Einthovenstraat	jun-14	gg	1	gg	1
134	Delft	ZH	Abtswoude	sep-14	0	1	0	1
135	Simonshaven	ZH	Ring 3	apr-16	1	1	1	1
136	Zuid-Beijerland	ZH	Dorpsstraat	mrt-17	0	1	0	1
137	Noordwijkerhout	ZH	Westeinde 20	mrt-18	1	1	1	1
138	Hellevoetsluis	ZH	Nelson Mandelalaan	mei-16	0	1	0	1
139	Den Hoorn (bij Delft)	ZH	Woudselaan 14	mrt-18	0	1	0	1
226	Warmond 1	ZH	Bootjeshaven	mrt-18	1	1	1	1
227	Noordwijkerhout 2	ZH	Leeweg 5	mrt-19	0	1	0	1
238	Rijswijk	ZH	Terras van Sion	apr-20	0	1	0	1
255	Monster	ZH	Boomaweg	apr-19	1	1	1	1
256	Naaldwijk 1	ZH	Prinsenbos Grote Achterweg	?	gg	1	0	1
257	Naaldwijk 2	ZH	Prinsenbos Grote Achterweg	?	gg	1	0	1
258	Naaldwijk 3	ZH	Prinsenbos Grote Achterweg	?	gg	1	0	1
259	Wateringen	ZH	Zwethkade Noord	mei-18	gg	1	0	1
260	Honselersdijk	ZH	Harteveldlaan	apr-18?	gg	1	0	1
267	Hillegom	ZH	Leidsestraat 154	jan-22	0	1		
268	Noordwijk 1	ZH	Zwarteweg 6	jan-21	0	1		
269	Noordwijk2	ZH	Herenweg 114	apr-22	0	1		
291	Warmond 2	ZH	Koudehoorn 4	dec-22				
140b	Hoek	ZE	verplaatst naar Biervliet	apr-09	0	0	0	0
140	Biervliet	ZE	Speeltuintje achter Schoollaan 23	okt-12	0	1	0	1
290	Biervliet2	ZE	Speeltuintje achter Schoollaan 23	?-22	gg	1		
141	Oudenbosch	NB	Bornhemweg	jan-09	0	1	0	1
142	Keldonk	NB	Speelveld Den Dries	mrt-09	1	1	1	1
143	Drunen	NB	Honderdbunderweg	apr-09	0	0	0	0
144	Aarle-Rixtel	NB	bij Kasteel Croy	mei-09	0	1	0	1
145	Vught	NB	Peellandstraat 1	jun-09	0	1	0	1
146	Drimmelen	NB	't Fort 8	mrt-10	0	1	0	1

147	Elsendorp	NB	St. Christoffelstraat	apr-10	0	1	0	1
148	Molenschot	NB	Schoolstraat 27	apr-10	0	0	0	0
149	Gilze 1	NB	Hoogstraat 5 5126NR Gilze (sinds 2015)	apr-15	0	1	0	1
150	Zijtaart	NB	Jekschotstaat 5a	sep-10	0	1	0	1
151	Eindhoven 1	NB	Eckartdal	sep-10	gg	1	gg	1
152	Lierop	NB	Verhagenstraat	dec-10	1	1	1	1
153	Leende	NB	de Langakkers	mrt-11	1	1	1	1
154	Son en Breughel	NB	Sonniuspark	apr-12	0	1	0	1
155	Chaam	NB	Elsakkerpad	jun-12	0	1	0	1
156	Sterksel	NB	Pastoor Thijssenlaan	jul-12	1	1	1	1
157	Moergestel 1	NB	Akkerweg, Zwaluwtoeren	jul-12	0	1	0	1
158	Hank	NB	De Dotter	jan-13	0	1	0	1
159	Beugen	NB	Laag Werveld 5	feb-13	1	1	1	1
160	Someren 1	NB	Stalmansweg 17	mrt-13	0	1	0	1
161	Someren 2	NB	Kuilvenweg 6	mrt-13	0	1	0	1
162	Someren 3	NB	Hollestraat 3	mrt-13	0	1	0	1
163	Someren 4	NB	mgr. Berkvensstraat 9A	mrt-13	0	1	0	1
164	Breda 1	NB	Waterz. Nieuwveer	apr-13	0	1	0	1
165	Budel	NB	't Routje	apr-13	0	1	0	1
166	Best 1	NB	Ringweg/Parallelweg	apr-13	1	1	0	1
167	Gilze 2	NB	Steenfabriek 1	jun-13	0	1	0	1
168	Den Bosch 1	NB	Haverleij	okt-13	0	1	0	1
169	Helmond 1	NB	Warande dierpark	mei-14	0	1	0	1
170	Reusel	NB	Schepersweijer 8	nov-14	1	1	1	1
171	Breda 2	NB	Zwarte Dijk	feb-15	0	1	0	1
172	Helmond 2	NB	Goorloop Park Noord	mrt-15	0	1	0	1
173b	Eindhoven 2	NB	Ella Fitzgeraldlaan verplaatst	apr-15	0	0	0	0
173	Eindhoven 2	NB	Benny Goodmanlaan	apr-18	1	1	1	1
174	Eindhoven 3 Aanscot 2	NB	volkstuijnencomplex Aanscot	jun-21	0	1	0	0
174b	Eindhoven 3 Woensel	NB	Henri Dunantpark Rode Kruislaan	mrt-16	0	0	0	1
175	Eindhoven 4 Acht	NB	eind Waalstraat in Acht	mrt-16	1	1	1	1
176	Eindhoven 5 Aanscot 1	NB	volkstuijnencomplex Aanscot	apr-16	1	1	1	1
177	Eindhoven 6 Acht	NB	Rijnstraat	apr-18	1	1	1	1
178	Udenhout	NB	50 m voorbij einde Mortel	okt-17	0	1	0	1
179	Berkel-Enschot/de Brink	NB	Elstar t.o. huisnummer 6	nov-16	0	1	0	1
180	Moergestel 2	NB	weiland schuin t.o. Regenbeemdeke 2	nov-16	1	1	1	1
181	Geldrop	NB	kasteel in Geldrop	feb-18	0	1	0	1
182	Boekel	NB	Rietvenseweg 10	apr-17	1	1	1	1
183	Bergeijk	NB	Terlostraat 4	dec-16	0	1	0	1
184	Den Bosch 2	NB	langs spoor achter Willem v. Oranjelaan	mrt-17	0	1	0	1
185	Den Bosch 3	NB	weijte tusen Hoeflaan en Vlijmenseweg	mrt-17	0	1	0	1
186	Den Bosch 4	NB	Willemspoort 1	mrt-17	0	1	0	1
187	Den Bosch 5	NB	Henri Dunantstraat	mrt-17	0	1	0	1
188	Den Bosch 6	NB	Henri Dunantstraat	mrt-17	0	1	0	1
189	Schijndel	NB	Wadi tussen Hartveld en Broekkant	mrt-17	gg	1	0	1
190	Oss 1	NB	Amsteleindstraat 144	mrt-17	0	1	0	1
191	Oss 2	NB	Brandstraat 17	mrt-17	0	1	0	1
192	Lieshout 1	NB	Gerstveld	apr-18	0	1	0	1
193	Lieshout 2	NB	Sluisweg 4a	apr-18	0	1	0	1
194	Lieshout 3	NB	Sonseweg 13	apr-18	1	1	1	1
207	Sleeuwijk	NB	Eikenlaan	aug-18	0	1	0	1
210	Hooge Mierde	NB	Haarweg 1	apr-18	0	1	0	1
123	Moergestel	NB	Elsdijk 2	apr-19	1	1	1	1
216	Raamsdonk	NB	Nieuweweg	mrt-19	0	1	0	1
223	Bakel	NB	Berkengraaf 25	mei-19	1	1	0	1
230	Heusden	NB	Molenstraat 7a	jun-19	0	1	0	1
231	Cromvoirt	NB	St. Lambertusstraat 70	apr-19	0	1	0	1
239	Eindhoven 7	NB	Park Meerland in Meerhoven	apr-20	0	1	0	1

241	Dussen	NB	Hoek Molenkade Dussen Binnen	apr-20	0	1	0	1
246	Lage Mierde	NB	Beenakkersweg 3	mrt-21	0	1	0	1
249	Veldhoven	NB	Heikantsebaan	mei-18	0	1	0	1
250	Eersel	NB	Meerheide 200	mei-16	0	1	0	1
275	Best 2	NB	Kapelweg 27	mrt-16	1	1		
276	Best 3	NB	Vleutstraat 40	mrt-16	1	1		
195	Belfeld	LI	Markt	sep-11	0	1	0	1
196	Reuver	LI	Berkenlaan	feb-13	0	1	0	1
197	Nederweert	LI	Bosserstraat	jun-13	0	1	0	1
198	Eind	LI	Museum Eynderhoof	apr-14	0	1	0	1
199	Haelen	LI	Roermondseweg	apr-14	gg	1	gg	1
200	Belfeld 2	LI	Oranjeplein	sep-15	0	1	0	1
201	Oirsbeek	LI	Oppevenersweg 29	feb-17	0	1	0	1
202	Stevensweert	LI	Eiland (Meersekamp)	apr-18	0	1	0	1
203	Venlo	LI	Floriade (alleen 2012)	mrt-12	0	0	0	0
209	Baarlo	LI	Bongardweide	sep-18	0	1	0	1
217	Ohe en Laak	LI	Kerkstraat	nov-18	0	1	0	1
244	Velden	LI	hoek rotonde N271 Kraneveld	okt-20	0	1	0	1
262	Echt	LI	Verlengde Palmbrugweg	mrt-20	0	1	0	1
263	Schimmert 1	LI	St. Remigiusstraat 49	apr-22	0	1		
264	Schimmert 2	LI	Nieuwstraat 37	apr-22	0	1		
270	Schimmert 3	LI	bij COOP; Weidestraat	apr-22	0	1		
271	Schimmert 4	LI	industrieterrein De Steeg	nov-22				

Totalen	---	66	282	51	261
bezettingsgraad uitgedrukt in %	---		23,4		19,54

 -> verplaatste of verwijderde
tillen

 <- onvolledige
info

gg -> niet
gemonitord